

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ**

**Κ. Ε. Δ. Ε.
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 3311_2023
ΗΜΕΡ.: 18/10/2023**

Προς:

- **Μέλη Διοικητικού & Εποπτικού Συμβουλίου ΚΕΔΕ**
- **Πρόεδροι ΠΕΔ**

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Σας αποστέλλω τις παρατηρήσεις της Επιτροπής Οικονομικών των ΟΤΑ της ΚΕΔΕ επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024, για ενημέρωσή σας.

Για οποιεσδήποτε παρατηρήσεις – προτάσεις, παρακαλώ πολύ να αποσταλούν έως τις 25/10/2023 στο email: kokori@kede.gr.

Στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνηση.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών
των ΟΤΑ της ΚΕΔΕ

Γιάννης Μουράτογλου

Δήμαρχος Έδεσσας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2024

ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΕ ΣΤΗ
ΔΙΑΡΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ
ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ
ΚΡΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
2024 ΚΑΙ
ΤΟΠΙΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

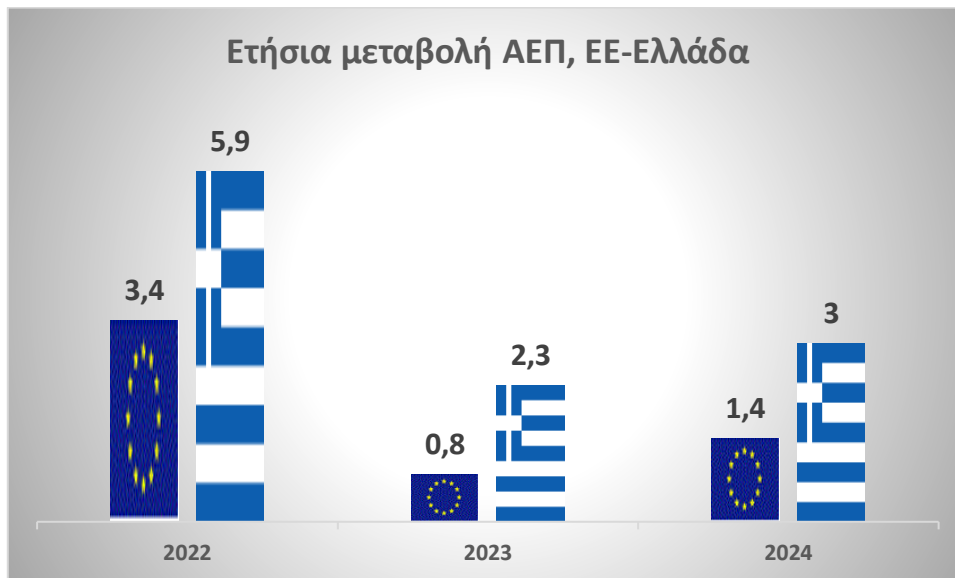
Γιάννης Μουράτογλου
Πρόεδρος Επιτροπής
Οικονομικών ΚΕΔΕ

Περιεχόμενα

Τα καλά νέα	3
Τα καλά νέα αντανακλώνται και στην οικονομία του Κεντρικού κράτους	4
Τα οικονομικά της Τ.Α. στο Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024	5
Εύλογα ερωτηματικά	7
Προτείνουμε	7

Τα καλά νέα.

Σύμφωνα με το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024, η οικονομία της χώρας φαίνεται να έχει μπει σε τροχιά ανάκαμψης.

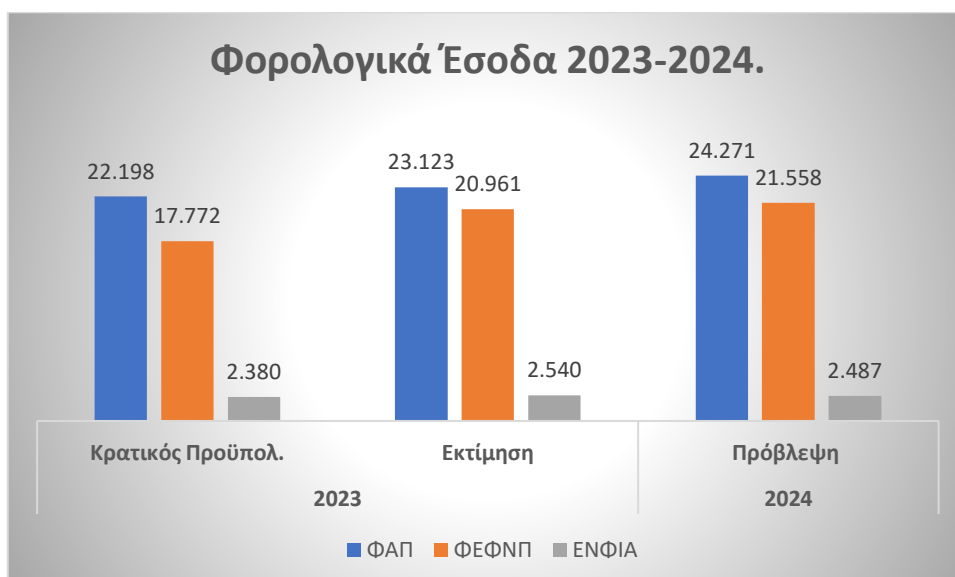
Το 2024 προβλέπεται υπερδιπλάσια μεγέθυνση του Ελληνικού ΑΕΠ σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2024, η προβλεπόμενη ετήσια μεταβολή του Ελληνικού ΑΕΠ, σε σχέση με το αντίστοιχο του 2022 είναι περιορισμένη. Το φαινόμενο δεν είναι μόνο Ελληνικό. Από το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024 δικαιολογείται ως εξής: «*Η παγκόσμια ανάκαμψη που ενισχύθηκε μετά την πανδημία του Covid-19 εμφανίζει σημάδια επιβράδυνσης εν μέσω πληθωριστικών πιέσεων, γεωπολιτικής αβεβαιότητας και ασυμμετριών μεταξύ των οικονομιών, ενώ η αυστηρή νομισματική πολιτική των κεντρικών τραπεζών με στόχο τη συγκράτηση του πληθωρισμού οδήγησε σε αύξηση του κόστους δανεισμού περιορίζοντας την οικονομική δραστηριότητα διεθνώς.*»

Τα σημάδια της ανάκαμψης είναι φανερά και σε άλλους μακροοικονομικούς δείκτες όπως ο περιορισμός του ποσοστού ανεργίας.

Τα καλά νέα αντανακλώνται και στην οικονομία του Κεντρικού κράτους.

Τα συνολικά φορολογικά έσοδα του Κεντρικού Κράτους αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 61,325 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 4.576 εκατ. ευρώ ή 8,1% έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Ιδιαίτερα τα έσοδα των τριών φόρων που χρηματοδοτούν το καλάθι των Κ.Α.Π. προβλέπεται να αυξηθούν τόσο στις εκτιμήσεις του 2023 σε σχέση με αυτά που είχαν εγγραφεί στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2023, όσο και οι προβλέψεις του 2024 τόσο με τον Κρατικό Προϋπολογισμό 2023, όσο και με τις εκτιμήσεις υλοποίησης του.

Τα καθαρά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, σε δημοσιονομική βάση, μετά την αφαίρεση των επιστροφών φόρων, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 65.184 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 3.045 εκατ. ευρώ ή 4,9% έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. **Μεταξύ Κρατικού Προϋπολογισμού 2023 και εκτιμήσεων 2023**, τα έσοδα από τον ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 23.123 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 925 εκατ. ευρώ από τον στόχο. Οι τακτικοί Φόροι Ακίνητης Περιουσίας, που περιλαμβάνουν κυρίως τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ), αναμένεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 2.540 εκατ. ευρώ, αυξημένοι κατά 159 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Το ύψος του φόρου εισοδήματος (φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και λοιπών κατηγοριών) αναμένεται να διαμορφωθεί στα 20,961 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 3.189 εκατ. ευρώ ή 17,9% έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023.

Μεταξύ 2023-2024, τα συνολικά φορολογικά έσοδα του Κεντρικού Κράτους αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 62.901 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.576 εκατ. ευρώ ή 2,6% έναντι του 2023, κυρίως λόγω της προβλεπόμενης μεγέθυνσης της οικονομίας, όπως αντικατοπτρίζεται στις μακροοικονομικές προβλέψεις. Τα έσοδα από ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν στα 24.271 εκατ. ευρώ αυξημένα κατά 1.147 εκατ. ευρώ έναντι του 2023. Τα έσοδα από τους τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.487 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 53 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, κυρίως λόγω της μείωσης του ΕΝΦΙΑ κατά 10% στους ιδιοκτήτες που θα ασφαλίσουν τις κατοικίες τους για φυσικές καταστροφές. Τα έσοδα από τον Φόρο Εισοδήματος αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 21.558 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 597 εκατ. ευρώ ή 2,8% έναντι του 2023. Ειδικότερα:

- Ο Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων προβλέπεται να διαμορφωθεί στα 13.011 εκατ. ευρώ, αυξημένος κατά 739 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, συνδεδεμένος με την αναμενόμενη αύξηση των αμοιβών,
- Ο Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 6.935 εκατ. ευρώ, μειωμένος κατά 185 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, λόγω εξισορρόπησης των παραγόντων που επέδρασαν δημοσιονομικά στο προηγούμενο οικονομικό έτος.

Τα οικονομικά της Τ.Α. στο Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024.

Για την εκτίμηση υλοποίησης του Κρατικού Προϋπολογισμού (Κ.Π.) 2023 σε σχέση με την Τ.Α, το Προσχέδιο Κ.Π. 2024 αναφέρει: «Το 2023 το ισοζύγιο των ΟΤΑ κατά ΕΣΑ, εκτιμάται να διαμορφωθεί σε έλλειμμα 318 εκατ. ευρώ, έναντι πρόβλεψης

ελλείμματος 148 εκατ. ευρώ στον προϋπολογισμό του ίδιου έτους. Η εκτιμώμενη επιδείνωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος κατά 170 εκατ. ευρώ οφείλεται κυρίως στην αύξηση των επενδυτικών δαπανών και στην επίδραση του πληθωρισμού, η οποία αντισταθμίζεται εν μέρει από τις αυξημένες τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις κατά 571 εκατ. ευρώ (μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό, το ΕΣΠΑ και το ΤΑΑ)».

Για δε την πρόβλεψη της εξέλιξης των οικονομικών μεγεθών το 2024 αναφέρει: «Το 2024 το ισοζύγιο των ΟΤΑ κατά ESA προβλέπεται να διαμορφωθεί σε έλλειμμα ύψους 288 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο σε σχέση με τις εκτιμήσεις του 2023 κατά 30 εκατ. ευρώ. Στις δαπάνες ενσωματώνονται αυξημένες παροχές σε εργαζόμενους λόγω του νέου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, που τίθεται σε εφαρμογή από 01.01.2024 (ν.504512023). Παράλληλα, ενισχύεται περαιτέρω η επενδυτική δραστηριότητα των ΟΤΑ με τη συνεχιζόμενη ωρίμανση των έργων του επενδυτικού προγράμματος "Αντώνης Τρίτσης» και τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από πόρους του ΤΑΑ. Προκειμένου να καλυφθεί το αυξημένο κόστος μισθοδοσίας από την αναμόρφωση του μισθολογίου του τομέα αυξάνονται οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) της τοπικής αυτοδιοίκησης κατά 170 εκατ. ευρώ και το συνολικό ύψος των τρεχουσών και λοιπών κεφαλαιακών μεταβιβάσεων εμφανίζεται ενισχυμένο κατά 203 εκατ. Ευρώ».

Ας δούμε πιο αναλυτικά τα οικονομικά στοιχεία της Τ.Α., όπως παρουσιάζονται στο Προσχέδιο Κ.Π. 2024.

Πίνακας 2.1.: Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)				
	2022 ΔΥΕ Απριλίου 2023	2023 Προϋπ/σμός	2024 Εκτίμηση	2024 Πρόβλεψη
VI. Ισοζύγιο Νοσοκομείων - ΠΦΥ κατά ESA	-424	9	-186	77
Έσοδα	3.039	3.304	3.376	3.716
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	2.045	2.159	2.312	2.650
Μεταβιβάσεις από ΕΟΠΥΥ	872	902	902	902
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-47	0	0	0
Λοιπά έσοδα	168	243	162	164
Έξοδα	3.463	3.295	3.563	3.638
Παροχές σε εργαζόμενους	715	748	782	788
Τόκοι χρεωστικοί	0	0	0	0
Λοιπά έξοδα	2.519	2.363	2.592	2.646
Επενδυτικές δαπάνες	230	184	189	205
VII. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (III+V+VI)	-7.222	-5.592	-5.653	-3.502
VIII. Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA	-322	-148	-318	-288
Έσοδα	7.575	7.476	8.168	8.451
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	4.690	4.678	5.249	5.452
Τόκοι πιστωτικοί	32	31	49	49
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	12	-18	-18	-18
Φόροι	1.949	1.803	1.911	1.970
Λοιπά έσοδα	892	983	978	999
Έξοδα	7.897	7.624	8.487	8.739
Παροχές σε εργαζόμενους	2.743	2.740	2.771	2.981
Τόκοι χρεωστικοί	16	40	38	42
Κοινωνικές παροχές	173	187	186	190
Λοιπά έξοδα	2.606	2.479	2.705	2.682
Επενδυτικές δαπάνες	2.359	2.179	2.787	2.845

Από τον παραπάνω πίνακα του Προσχεδίου παρατηρείται ότι η αύξηση των τρεχουσών και λοιπών κεφαλαιακών μεταβιβάσεων ανέρχεται σε 203 εκατ. Ευρώ. Όταν μόνο η αύξηση του κόστους μισθοδοσίας αναμένεται να ανέλθει στα 210 εκατ.

€. Σε αυτό το ποσό θα πρέπει να προστεθούν και τα 58 εκατ. Ευρώ αύξηση των επενδυτικών δαπανών, που στο μεγαλύτερο μέρος τους, αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από τις κεφαλαιακές μεταβιβάσεις.

Επισημαίνεται ότι δεν αναφέρεται μηχανισμός κάλυψης του ενεργειακού κόστους και των πληθωριστικών πιέσεων.

Εύλογα ερωτηματικά

1. Η οικονομία βρίσκεται σε ανάκαμψη. Στην Τ.Α. γιατί ισχύουν ακόμη μνημονιακές δεσμεύσεις και περιορισμοί;
2. Το 2023 παρατηρήθηκε μία γενναία αύξηση των εσόδων των τριών φόρων που χρηματοδοτούν τους ΚΑΠ. Η Τ.Α. δεν δικαιούται μερίδιο αυτής της αύξησης;
3. Γιατί συνεχίζεται να μην εφαρμόζεται ο Νόμος 3852/2010; Μόνο από την αύξηση των τριών φόρων, μεταξύ Κρατικών Προϋπολογισμών 2023-2024 (ΦΠΑ 2.073, ΕΝΦΙΑ 107, ΦΕ 3.786), θα έπρεπε στη Τ.Α. να προβλέπεται αύξηση περίπου, 1.056 εκατ. Ευρώ. Υπενθυμίζεται ότι στο Προσχέδιο Κ.Π. 2024, έχουν εγγραφεί 203 εκατ. Ευρώ, ως αύξηση. Στα παραπάνω ποσά δεν έχουν υπολογιστεί Π.Ο.Ε.
4. Η πρόληψη των φυσικών καταστροφών δεν εντάσσεται στις κυβερνητικές προτεραιότητες; Το κεφάλαιο 2.3.3. του Προσχεδίου του Κ.Π.2024 αναφέρεται στις *δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών*. Οι παρεμβάσεις αυτές είναι: α) άμεση κάλυψη των αναγκών για την καταβολή των αποζημιώσεων, β) πόροι για την κάλυψη, σε μόνιμη βάση των δαπανών κρατικής αρωγής έναντι φυσικών καταστροφών, γ) υποχρεωτική ιδιωτική ασφάλιση σε επιχειρήσεις με τζίρο άνω των 2.000.000 ευρώ.

Όπως αποδείχθηκε, από όλες τις φυσικές καταστροφές των τελευταίων ετών, οι Δήμοι σηκώνουν το μεγαλύτερο βάρος της αντιμετώπισης των συνεπειών και της epούλωσης των πληγών. Συνταγματική τους αρμοδιότητά είναι όχι μόνο να επισκευάσουν τις πολεοδομικές, κοινωνικές, οικονομικές υποδομές αλλά και να προβλέψουν/ δημιουργήσουν υποδομές ικανές να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.

Προτείνουμε

1. Χωρίς όρους εφαρμογή του Ν. 3852/2010
2. Άμεση έναρξη διαπραγματεύσεων για τα παρακρατηθέντα νέας γενιάς
3. Ειδική γραμμή στο ΠΔΕ για δημοτικά έργα πρόληψης φυσικών καταστροφών